

Raziskovalni tabori DOPPS

//Damijan Denac

1: Predstavitve dela ene od ornitoloških skupin na raziskovalnem taboru v Markovcih na Goričkem leta 1997. Od leve Jakob Smole, Barbara Pislak, Luka Korošec in Dominik Bombek. Na tem taboru smo zbrali ključne podatke za utemeljitev IBA Goričko.

foto: Damijan Denac

2: Ustvarjalnost mladih ne pozna meja in vedno se ji lahko le čudimo. Izdelan plakat za zaključno predstavitev skupine za sove na ornitološkem raziskovalnem taboru "Trnovska vas 2003".

foto: Damijan Denac

3: Starši so nemalokrat presenečeni nad znanjem in zavzetostjo mladih ornitologov. V prvi vrsti z leve sedi ravnatelj OŠ Dornberk, g. Janko Rednak, ki je vselej prislusnil našim potrebam in nam ostal v dragem spominu.

foto: Damijan Denac

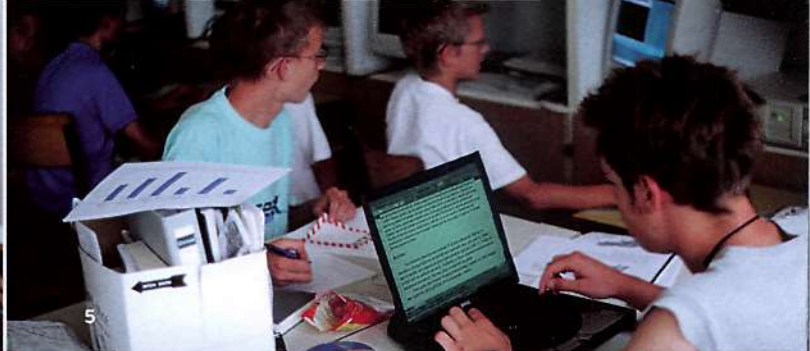
Izobraževanje je DOPPSova stalnica že od ustanovitve. V prvi številki *Acrocephalus* najdemo v delovnem programu društva za leto 1980 organizacijo tečajev za nameščanje gnezdilnic, ki so bili namenjeni učiteljem, ter predavanja za opazovalce ptic in širšo javnost s ciljem popularizirati ornitologijo. Aktivni ornitologi so torej pred petindvajsetimi leti mimogrede postavili temelje neformalnega ornitološkega izobraževanja, ki je pomembno zaznamovalo velik del naše družbe. In le občudujemo lahko širino duha vseh tistih, ki so takrat in vsa kasnejša leta do danes svoje s trudom pridobljeno znanje nesebično razdajali in s tem utirali pot ornitološki in naravovarstveni miselnosti ter novim vrednotam. Tukaj nimam v mislih le izobraževanja širše javnosti, marveč tudi vso skrb in mentorsko delo, ki so ga z novimi generacijami opravili starejši. Na ornitoloških izletih so se hitro stkala prijateljstva, v katerih smo mladi našli bogat vir ornitološkega in življenjskega znanja, ki smo ga žejno iskali.

Prvo sistematično delo z mladimi na ornitološkem področju sestavljajo različni ekološki in biološki tabori, na katerih so mentorji vodili ornitološke skupine. Slednje niso nikoli manjkale na primer na ekoloških taborih, ki so jih med letoma 1991 in 1994 organizirali Zeleni Ptujci v Spodnjih Jablanah, Skorbi in na Polenšaku, tam sta skupine vodila Andrej Šorgo in Borut Štumberger, ali pa na taborih v Šmartnem na Pohorju, kjer je za izobraževanje mladih ornitologov skrbel Milan Vogrin. Do sredine devetdesetih let se je zvrstilo še nekaj taborov, kjer so delovali ornitološke skupine, tudi danes pa so stalnica na interdisciplinarnih taborih študentov biologije ali vsakoletnih taborih v okviru Kozjanskega regijskega parka, če omenim le dva primera.

Prava prelomnica pa je bil prvi povsem ornitološki raziskovalni tabor v organizaciji DOPPS pod vodstvom Boruta Štumbergerja februarja leta 1994. Ta je še danes svojevrsten tudi zato, ker je edini zimski ornitološki tabor doslej. Takrat se je na DOPPS začelo neprekinjeno obdobje, izjemi

sta le leti 1995 in 1999, organiziranja mladinskih raziskovalnih taborov z glavnim namenom izobraževanja prihodnjih ornitoloških in naravovarstvenih kadrov. Na njih se je izobraževanje vselej prepletalo s strokovno-raziskovalnim delom in težko je reči, kateri del je bil pomembnejši. Na obeh taborih v Markovcih na Goričkem (1997 in 1998) smo na primer opravili raziskave za opredelitev Goriškega kot območja IBA in postavili temelje današnjega varstvenega statusa Goriškega ter s tem prihodnjih razvojnih možnosti tega območja, kar je brzkone eden pomembnejših dosežkov v njihovi kronologiji.

Preglejmo še nekatere zanimivejše preliminarne in zaključene raziskave, opravljene na taborih. Leta 1996 smo raziskovali vpliv športnih aktivnosti na vodne ptice na območju Ptujškega jezera in možnosti za ohranitev in razvoj travniških združb na območju Krajinskega parka Šturmovci. Prav tako smo opravili popis bele štokrlje na območju nekdanje občine Ptuj in podrobno raziskali prehranjevalne navade zlatovranke. Leta 1997 smo poleg nadaljevanja nekaterih raziskav iz leta 1996 prvič raziskali prehrano bele štokrlje na podlagi analize izbljuvkov, opravili popis čuka na Ptujskem polju in rjavega srakoperja v Šturmovcih ter tam izvedli anketo med lokalnim prebivalstvom o možnostih ohranitve tradicionalne kmetijske rabe. To in naslednje leto smo na Goričkem z dvema ornitološkima skupinama napravili popis ptic kulturne krajine na 13 km² velikem območju (rezultati so bili objavljeni v: Mednarodno pomembna območja za ptice v Sloveniji, Monografija DOPPS št. 1, 2000), posebej smo na nivoju vrste obdelali hribskega škrljancja in velikega skovika. Opravili smo tudi prvo raziskavo ekološkega pomena makadamskih cest za ptice. V Veliki Polani smo leta 2000 popisali glavno populacijo bele štokrlje v Sloveniji, kar je pomenilo nadaljevanje leta 1999 začete cenzenze, in ovrednotili pomen ekstenzivnih travnikov za indikatorsko vrsto - rjavega srakoperja. Naslednji dve leti sta bili območji našega raziskovanja Vipavska dolina in Kras. Posvetili smo se pticam glinokopov Goriških opekarn, sovam Vipavske doline

(Acrocephalus 23 (112): 91-95), podhujki na Krasu in koscem na kraških travnikih višjih leg. Leta 2003 so nas zanimala spremembe v populaciji rjavega srakoperja v Šturmovcih, zato smo ponovili raziskavo iz leta 1997 (Acrocephalus 24 (118): 97-102), preverili pojavljanje sov na Dravski ravni (Acrocephalus 24 (118): 103-107) in opravili cenzus kmečke lastovke na Ptujju. Prvič smo podrobneje raziskali podhujko na Dravskem polju in opravili kvantitativne popise mozaične kulturne krajine Slovenskih goric. Tudi letos smo podobno kot lani popisali belo štokljo v Sloveniji, raziskali prehranjevalne navade navadne čigre v koloniji na Ptujškem jezeru, ugotovili razširjenost poljskega in čopastega škrjanca na Dravskem polju ter plotnega strnada v Haložah. Na vseh taborih od leta 2000 naprej smo opravili tudi večje število popisov za Novi ornitološki atlas Slovenije. Na podlagi dobljenih rezultatov smo objavili poglavje

v monografiji ter 3 članke in 25 ornitoloških beležnic v reviji Acrocephalus. Več člankov je še v pripravi oz. pred tiskom. O družabnem življenju na DOPPSovih taborih od leta 2000 naprej lahko več preberete v Svetu ptic 6 (3): 27, 7 (3): 28, 8 (3): 29, 9 (3): 22-23, 10 (3): 32. Drugih rezultatov pa ni mogoče zaobjeti z objavami člankov ali beležnic. Ne pokažejo se takoj, saj so tabori le eden izmed dogodkov, ki krojijo razvoj osebnosti in vrednot mladih udeležencev, vendar imajo zaradi medsebojnega druženja mladih z že izoblikovanimi podobnimi stališči in druženja mladih z mentorji zelo velik pomen. Današnji mladi ornitologi so namreč prihodnji raziskovalci in naravovarstveniki, ki bodo nadaljevali naše delo. Z veseljem ugotavljam, da se bo v nekaj letih v aktivno delo DOPPS vključila njihova generacija, ki si je svoja prepričanja in nujno potrebno znanje izpilila prav na taborih. ●

4: Teden dni naporenega terenskega dela, vstajanja pred zoro in obdelovanja podatkov pozno v noč je tudi za mlade z veliko energije včasih preveč. Med monitoringom zlatovranke (*Coracias garrulus*) je mladi ornitolog za teleskopom kratko malo zaspal.
foto: Damijan Denac

5: Na taborih se mladi urijo tudi v zapisovanju rezultatov dela in pisanju strokovnih člankov. Kabinetnemu delu dajemo vsako leto večji poudarek.
foto: Damijan Denac

6: Velikemu skovniku (*Otus scops*) na Goričkem smo posvetili posebno pozornost in med drugim ugotovili, da mu najbolj ustreza mozaična kulturna krajina s starimi visokodebelnimi sadovnjaki.
foto: Damijan Denac

Tabela: Pregled taborov v organizaciji ali soorganizaciji DOPPS.

Kraj bivanja	Trajanje	Vodja	Mentorji (abc)	Organizator	Št. udel.
OŠ Breg, Ptuj	28.6.-5.7.2004	Damijan Denac	Dominik Bombek, Luka Božič, Damijan Denac, Matjaž Kerček, Urša Koce	DOPPS	17
OŠ Trnovska vas, Trnovska vas	27.6.-4.7.2003	Damijan Denac	Dominik Bombek, Luka Božič, Damijan Denac, Matjaž Kerček, Urša Koce	DOPPS	18
OŠ Dornberk, Dornberk	26.6.-3.7.2002	Damijan Denac	Dominik Bombek, Luka Božič, Damijan Denac, Andrej Figelj, Jernej Figelj	DOPPS	17
OŠ Dornberk, Dornberk	26.6.-3.7.2001	Damijan Denac	Dominik Bombek, Luka Božič, Matjaž Kerček, Branko Koren, Jakob Smole	DOPPS	15
OŠ Miško Kranjec, Velika Polana	5.7.-12.7.2000	Damijan Denac, Jakob Smole	Luka Božič, Matjaž Kerček, Borut Štumberger, Eva Vukelič	DOPPS	16, tuji udeleženci
OŠ Markovci, podružnica Šalovci, Markovci na Goričkem	26.6.-3.7.1998	Damijan Denac	Branko Bakan, Damijan Denac, Franc Janžekovič, Saša Lipovšek, Sonja Škornik, Borut Štumberger	PF MB, DOPPS	17
OŠ Markovci pri Ptujju, Markovci pri Ptujju	5.7.-12.7.1997	Borut Štumberger	Damijan Denac, Sava Osole, Karmen Špilek Štumberger, Borut Štumberger, Al Vrezec	DOPPS	13, tuji udeleženci
OŠ Markovci, podružnica Šalovci, Markovci na Goričkem	28.6.-4.7.1997	Mitja Kaligarič, Damijan Denac	Damijan Denac, Dušan Devetak, Mitja Kaligarič, Borut Štumberger	PF MB, DOPPS	20
OŠ Markovci pri Ptujju, Markovci pri Ptujju	28.6.-5.7.1996	Borut Štumberger	Damijan Denac, Franc Janžekovič, Rainer Oppermann, Borut Štumberger, Karmen Špilek	DOPPS	17, tuji udeleženci
OŠ Markovci pri Ptujju, Markovci pri Ptujju	18.2.-25.2.1994	Borut Štumberger	Bojan Marčeta, Borut Štumberger, Peter Trontelj, Milan Vogrin, Andreja Ramšak, Karmen Špilek	DOPPS	18